

До членовете на Научното жури

СТ А Н О В И Щ Е

От: доц. д-р Петя Стефанова Неделева, Департамент „Право“, Нов български университет, научна област 3. “Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.6. “Право”, научна специалност: „История на държавата и правото“.

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна област 3. “Социални, стопански и правни науки”, професионално направление 3.6. “Право”, научна специалност/докторска програма „Теория на държавата и правото. Политически и правни учения“ в ЮФ на УНСС.

1

Автор на дисертационния труд: *Радослав Георгиев Оведенски.*

Тема на дисертационния труд: *„СЪЩНОСТ НА ПРАВНАТА ДОГМА ПОРЕД ЧИСТОТО УЧЕНИЕ ЗА ПРАВОТО“*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационен труд, сформирано със Заповед № 3203 от 28.11.2022 г. на Зам.-ректора по НИДМО на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът е зачислен като докторант в ЮФ на УНСС със заповед № 405/11.03.2015 г. на Ректора на УНСС по научна специалност „Теория на държавата и правото. Политически и правни учения“ в катедра „Публичноправни науки“ на ЮФ на УНСС, по време на обучението си успешно изпълнява заложеното в индивидуалния план, участва в

обучителни курсове и научни конференции. Научен ръководител е проф. д-р Бойка Ивайлова Чернева, преподавател в ЮФ на УНСС.

Радослав Георгиев Оведенски е отчислен с право на защита със Заповед № 3343/30.11.2021 г. на Ректора на УНСС. Открита е процедура за публична защита пред научно жури при спазване разпоредбите на Закона за развитие на академичния състав в РБ¹, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ² и Правилник за дейността на УНСС³. Във връзка с провеждане на публичната защита са представени необходимите материали: дисертационен труд, автореферат, автобиография и информация за научните приноси на автора и негови публикации.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд на тема „Същност на правната догма според Чистото учение за правото“ е в обем от 194 страници. Дисертационният труд се състои от въведение; четири глави; заключение, в което са представени приносните моменти и библиография на кирилица и латиница. Библиографската справка е в обем от 22 страници, като включва 176 източника на кирилица, 52 източника на латиница, както и използвани справочници на кирилица и латиница (12 бр.). Направени са 455 бележки под линия. Заключението съдържа коректно посочени научни приноси.

Структурата на труда съответства на заглавието. Отделните глави са насочени към разглеждане на основни проблеми и са балансирано разработени. *Уводът* ясно определя предмета на научното изследване, формулира неговите цели и задачи в областта на общата теория на правото. Посочена е актуалността и значимостта на темата. *Глава първа* е насочена към подробно изясняване на използваната методология и поставя аргументирано правнотеоретичния въпрос. Докторантът извежда два основни проблема: правната догматика като правна наука и правната догма като основно правно понятие. Посочени са аргументи за необходимостта двете понятия да се резглеждат в контекста на Чистото учение за правото. Радослав Оведенски определено е последовател на нормативизма като учение в правото. Той убедено и аргументирано се присъединява към

¹ ДВ., бр.38/ 21.05.2010 г.

² ДВ. бр.75/ 24.09.2010 г.

³ <https://www.unwe.bg/bg/pages/22457.html>

авторите, които приемат, че правната норма е единственото основно понятие.

В тази част от изследването дисертантът обръща внимание на методологията, която по правило следва да се отнесе към въведението на труда. Следва да се има предвид, че разглежданата проблематика е пряко свързана с методологията в правото. Необходимо е да се обърне по-голямо внимание на този въпрос в сравнение с традиционното представяне на използваните научни методи. Друг е въпросът за достатъчната връзка между глава първа и останалите части на работата, които определят правни понятия. В това отношение дисертационният труд би могъл да претърпи корекции с цел по-добра систематика на изследването.

Глава втора разглежда правната догматика и юридическия метод. Правната догматика е представена като разбиране за правния позитивизъм. Интересен подход е разглеждането на правната система като предмет на правната догматика. Критиката на правната догматика от позициите на Чистото учение за правото е основата, върху която Радослав Оведенски достига до определяне на основните правни понятия, предмет на разглеждане в работата.

Глава трета е озаглавена „Понятие за правна догма“. В тази част дисертантът разглежда формалната определеност на правото. Използвайки Чистото учение за правото, той достига до понятие за правната норма, различно от традиционната представа за правна норма. Нормативното битие на правото е разгледано като единствена негова същност.

Глава четвърта в най-голяма степен съдържа мнението на автора за правните понятия. Тук се използва предимно правнофилософска методология. Авторът прилага изводите, до които е достигнал в останалите части на дисертацията, за да изложи възгледа си за формалната определеност на правото. Разгледано е съотношението между общата теория на правото и специалните правни дисциплини. Изложена е цялостна концепция за правните понятия – стойност и функция на правните понятия. Поставен е въпросът за правната сигурност, като авторът излага мнението си чрез идея за илюзия на правната сигурност. Последователно достига до аналитична представа за правните понятия, пряко приложима в теорията на правото.

В *заклучението* на дисертационния труд са изложено в резюме съдържанието на работата. Систематизирани са важни проблеми и основни тези на автора.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Научните резултати, както и приносите в изследването обогатяват и допълват съществуващите знания и се градят върху проучването на юридическата същност на правната догма според Чистото учение на правото, анализ и мнение на автора за нейната общотеоретична значимост, оригинални изводи и съображения. В изследването са приложени логически, историкоправен, юридически методи на научно изследване, философски наблюдения, чрез които са изпълнени поставените цели и задачи на дисертационния труд.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Научните приноси на представеното дисертационно изследване могат да бъдат обобщени в три основни групи. На първо място, трудът поставя въпроса за същността на правната догма през призмата на Чистото учение за правото, което удачно се използва при определяне на основните в дисертацията понятия. Успешно са приложени идеите на Виенската школа в правото.

На второ място, Радослав Оведенски определя основни правни понятия, които се намират в пряка връзка – правна догма и правна догматика. През призмата на правната догматика се проследява развитието на теорията на правото, която както е известно използва правнодогматичен подход при изучаване на правото. Така, дисертационният труд допринася за извеждане на особеностите на теорията на правото, макар и много тясно във връзка с Чистото учение за правото. Самата правна наука може да бъде наречена правна догматика. Макар докторантът да използва философска методология, основните изводи са в областта на теорията на правото, в резултат на което достига до извеждане на основни правни понятия. Направено е разграничение между правните понятия и понятието за право. Философската аргументация на същността на правните понятия също има приносно значение. Изведени са и видове правни понятия.

На трето място, самостоятелен принос на дисертационния труд е определянето на правната догма чрез понятието за правна норма. В това отношение Радослав Оведенски допринася за развитието на нормативизма в правото. Направен е успешен опит за определяне на правния схематизъм, който обхваща опит и абстрактно (чистите същности).

Дисертационният труд съдържа и други приносни моменти в областта на теорията на правото, които могат да бъдат отнесени към посочените три групи основни приноси.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Като цялостен научен принос на Радослав Оведенски отнасям следните публикации по темата на дисертацията „Модуси на нормативността. Динамичната теория на правото като трансцендентално усвояване и създаване на глобален правен и политически ред” в Годишник на катедра „Философски и политически науки“, Благоевград, 2020. Статията отразява становища на автора, залегнали в определени части от дисертационния му труд, както и дава своя принос за развитие на научната дискусия по разглежданите проблеми в правната литература.

Статията „Върху проблемът за двете понятия за правна норма“ (приета за печат в Списание „Икономически и социални алтернативи“ до момента на изготвяне на становището) разглежда въпроса за двете понятия за правна норма, който има значение за представата за правото и неговото разбиране и прилагане както за теоретиците на правото, така и за изследователите в различните догматични правни дисциплини.

6. Оценка на автореферата

В рамките на процедурата е представен Автореферат на дисертационния труд е в обем от 33 страници, като в него са отразени структурата, съдържанието и основните научни достижения на дисертацията. Балансирано са обобщени и представени основните части на дисертационния труд. Добросъвестно са изведени научните приноси. Авторефератът коректно отразява съдържанието на дисертационния труд и създава обективна и добра представа за неговата научна стойност.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Отправените препоръки имат редакционен характер и са във връзка с бъдещо научно развитие на дисертанта и издаване на дисертационния труд. Доколкото на методологията на труда е посветена самостоятелна глава, това създава усещането за известна небалансираност на изложението. При евентуална редакция с цел издаване на дисертационния труд (което препоръчвам да бъде реализирано) дисертантът би могъл да обмисли да отнесе тематиката по-систематично към глава втора, разглеждаща правната догматика.

Използването на много цитати от други автори обикновено не позволява да се види ясно мнението на автора. В тази връзка и авторът на настоящото изследване би могъл при редакция да прецизира цитатите, за да се подчертае ясно неговото мнение, което е логично и ценно.

В бъдещата си работа Радослав Оведенски би могъл да разгледа като самостоятелен проблем отношенията между правната догматика и историята на правото. Това ще допринесе за теоретичното осмисляне на правната догматика. Отношение към темата има и въпросът за аналозиите и разликите между религиозните догми и правните догми.

6

8. Заключение

Дисертационният труд на тема „Същност на правната догма според Чистото учение за правото“ е цялостно и самостоятелно научно изследване в областта на теорията на правото. Направената характеристика на труда и изложените научни приноси показват способността на Радослав Оведенски за самостоятелно теоретично мислене и изследване по определената тема. Трудът съдържа научни приноси в областта на общата теория на правото и неговото съдържание отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в РБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и на Правилника за дейността на УНСС.

Предвид горното, изразявам положителна оценка относно научната стойност на дисертационния труд на тема „Същност на правната догма според Чистото учение за правото“ и предлагам на научното жури да присъди на Радослав Георгиев Оведенски образователната и научна степен „Доктор“ в Област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.6 Право (научна

специалност/докторска програма „Теория на държавата и правото.
Политически и правни учения“).

31.01.2023 г.
гр. София

Подпис: